

Notat. Feb. 2024

Rev. nr. 8

Dette notat findes på Hjemmesiden <https://frederikshavn.dn.dk>

Gårdbo gård sø

Orientering vedr. naturgenopretning af Gårdbogård sø.

Sagen har været debatteret i en del år men er aktuel nu idet Hjørring og Frederikshavn kommune har igangsat for en *for offentlighedsfase* med henblik på at udlægge søbunden til vedvarende energi, Vindmøller og solceller. Begge kommuner er involveret i sagen idet kommunegrænsen deler søen i to ca. lige store arealer.

Se Facebook opslag "NEJ tak til kæmpemøller på Gårdbo sø" og nedenstående dronelink:

<https://www.facebook.com/profile/100063821882539/search/?q=g%C3%A5rdbo%20g%C3%A5rd>

Historisk

Gårdbogård sø under Gårdbogård Hovedgård ligger vest for hovedbygningen. Den oprindelige sø var midt i 1800 hundrede tallet på ca. 775 hektar og med en omkreds på 15 km. Søen blev udtørret i 1880-1882. Yderligere historiske fakta www.danskeherregaarde.dk
Afvandingen sker i dag gennem Knasborg å til Kattegat med udløb lige syd for Ålbæk. Arealerne er under almindelig om drift fordelt på én stor- og en række mindre lodsejere. Der har i mange år været overvejelser om at naturgenoprette søen eller dele heraf. Sø arealernes landbrugsmæssige værdi set i samfundsøkonomisk perspektiv svinger i takt med landbrugets konjunkturer og den landbrugsmæssige behandling af jorden. Afdræning af de organiske lag i jorden, særligt på lavbundsjorder, medfører en sætning af jorden og vanskeliggør en fortsat afdræning. De kulturhistoriske- og naturhistoriske værdier der knytter sig til sø arealerne og dens omgivelser er omfattende, hvis en naturgenopretning realiseres.

Historien om Gårdbo gård sø, <https://www.dettabteland.dk/nordjylland/gaardbo.pdf>

Planlægningsmæssige fakta for området

Gårdbo gård sø er som nævnt delt mellem de to kommuner idet kommunegrænsen går nord/syd midt gennem den oprindelige sø. De to kommuner er som lokal planlægningsmyndighed ikke helt enige om søens fremtid.

Hjørring kommune udpeger området til potentielt naturområde, potentiel økologisk forbindelse og lavbundsareal samt værdifuldt geologisk område. Kommuneplanen for Frederikshavn udpeger området omkring Gårdbogård inkl. Sø arealet til "Værdifuldt kulturmiljø". "Søen" er udpeget til lavbundsareal, og ikke til "Område til større vindmøller".

Fortsat landbrugsdrift vil være i konflikt med ønsker om at konvertere lavbundsjorder til natur, af klimamæssige hensyn og etablering af VE- anlæg vil forhindre etablering af naturgenopretning af den gamle sø, ligesom det strider mod begge kommuners gældende kommuneplan.

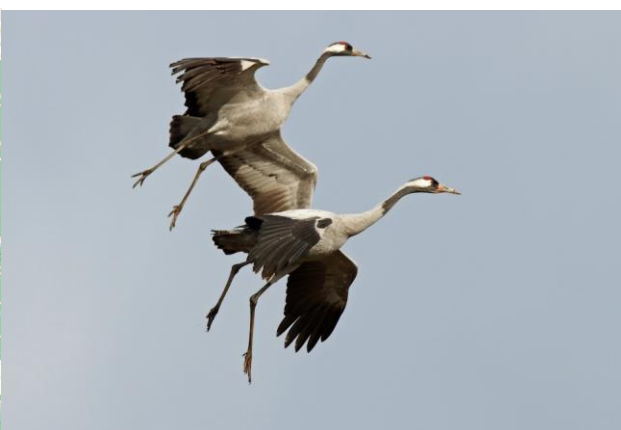
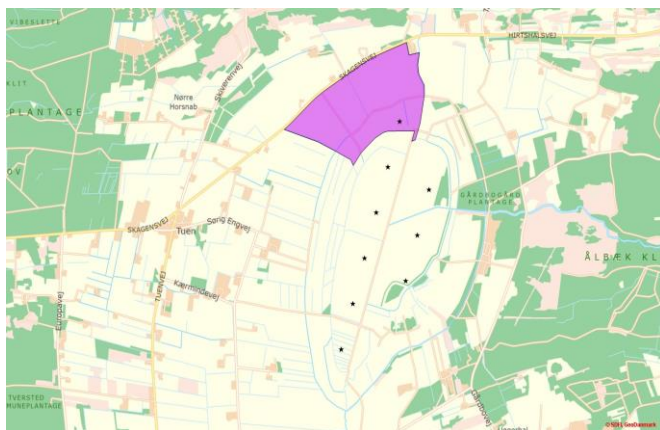
Hvis naturgenopretning skal realiseres, skal der skabes enighed om søens fremtid mellem de to kommuner som planlægningsmyndigheder. Der skal foretages div. miljøundersøgelser og udarbejdes lokal- og kommuneplaner med tilhørende offentlighedsfaser.

Se i øvrigt de digitale sektorplaner og kommuneplaner på kommunens hjemmeside [Frederikshavn Kommune](https://www.frederikshavn.dk) og udvalgsreferater fra Planlægnings og miljøudvalget [Dagsordener og referater \(frederikshavn.dk\)](#)

De to Kommuner er begge inde i planlægningsforløb hvor indkomne forslag til anlæg af VE-energianlæg (vindmøller og solceller) på "Sø arealet" behandles og prioriteres.

DN 'Frederikshavn og Læsø har en klar holdning til Gårdbø søs fremtid.

Søen skal naturgenoprettes og der skal ikke etableres VE- anlæg på arealer, der er nødvendige i forhold til genskabelse af Gårdbø Sø.

Visioner for "søens" fremtid

Sammen med naboområderne Råbjerg mose, Aalbæk plantage, Åen til havet og de store sammenhængende naturområder mod nord, er en naturgenopretning af søen, af national betydning for den lokale biodiversitet og i nordisk perspektiv for fuglelivet ved forårs- og efterårstrækket. Ikke mindst fordi der i dag er et begrænset udbud af ferske vådområder i Vendsyssel.

Trækkene over Skagens Odde regnes for det betydeligste i Nordeuropa. Andre genopretningsprojekter i landet har vist, at de tidligere intensivt udnyttede jordbrugsområder meget hurtigt efter genopretningen, opnår tidligere naturhistoriske kvaliteter.

Her skal bare nævnes Filsø projektet. Filsøprojektet i Varde kommune har ud over de naturhistoriske kvaliteter, vist sig at have stor betydning for den lokale rekreation, og ikke mindst for turisterhvervet. Et godt eksempel er også Thy Nationalpark, der på relativt kort tid er blevet godt besøgt af turister og lokale. Nationalparken er i dag genstand for omfattende naturformidling i både TV og presse.

Andre eksempler er Skjern å, Vejlerne, Hornborgasøen i Sverige og mange andre i Europa og Nordamerika.

Indsigelser og indlæg fra DOF. - DN` Frederikshavn og Læsø og Indlæg fra DN` Hjørring findes på Hjemmesiden <https://frederikshavn.dn.dk/>

Mere information i nedenstående links:

https://www.avjf.dk/wp-content/uploads/2019/06/Fils%C3%B8_folder-DK_Web.pdf

Filsø folder ved, [Aage V. Jensens Naturfond](#)

Erhvervsmæssige betragtninger

Set ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt er det en rigtig god diskussion om landbrug eller naturgenopretning og turistoplevelser er den bedste udnyttelse af Gårdbo gård sø. Det lokale turisterhverv har ikke til i dag været orienteret om sagen.

Det er erfaringen fra lignende projekter i Danmark og i udlandet, at attraktive og godt formidlede naturområder er af stor betydning for den lokale befolkning og for turisterhvervet. Det er vigtigt at fokusere på oplevelsesprojekter med udgangspunkt i naturinteresser og ikke så meget nye overnatningsprojekter i et område som her i Vendsyssel, hvor overnatningskapaciteten i dag ikke er udnyttet uden for højsæsonen. Man kan af tilfredshedsundersøgelsen i Varde kommune og de seneste undersøgelser fra Visit Denmark se, at rigtig mange turister peger på Filsø og naturen i øvrigt, som en rigtig god oplevelse og at det er naturoplevelserne der gør, at turisterne vender tilbage til områderne.

<https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/turismen-i-danmark>

Der er ingen tvivl om at turisterhvervet i Vendsyssel vil ha interesse i, at Gådbogård sø projektet realiseres. Projektet har i kommuneplanarbejdet ikke været særligt synligt, hvorfor det kræver en orientering og inddragelse af turist- og hotelbranchen.

Økonomi i et evt. naturgenopretningsprojekt

Erfaringer fra andre lignende projekter viser, at et så omfattende projekt kun kan realiseres ved et samarbejde mellem lodsejere, det offentlige, naturorganisationer og fonde. Herudover er der de seneste år etableret en del tilskudsordninger foranlediget af ønskerne om braklægnings i forsøgene på at løse nogle af klimaproblemerne.

Turisterhvervet skal fremover inddrages i projektudviklingen idet det nok er her det største kommercielle potentiale ligger.

Det videre projektforsløb.

Som tidligere nævnt kræver en realisering af projektet en rimelig enighed mellem lodsejere, planlægningsmyndigheder, naboer, interesseorganisationer og potentielle investorer. DN som organisation, har en målsætning om en natur for alle og med en forbedret biodiversitet. Vi arbejder både for en grøn omstilling og styrkelse af den grønne energi, under forudsætning af at der tages de nødvendige hensyn til naturværdierne og de rekreative interesser i landskabet. Snævre lokale energiøkonomiske og private interesser i opstilling og arealudlejning til møller og solpaneler bør tilsidesættes i de mest værdifulde naturområder, herunder områder med særligt stort potentiale for genskabelse af tabte naturværdier. Det er nødvendigt, at de to kommuner stiller sig i spidsen for naturgenopretningsprojektet og indledningsvis iværksætter de nødvendige offentlighedsfaser i forbindelse med kommuneplanarbejdet.

Med venlig hilsen

Frederikshavn og Læsø